

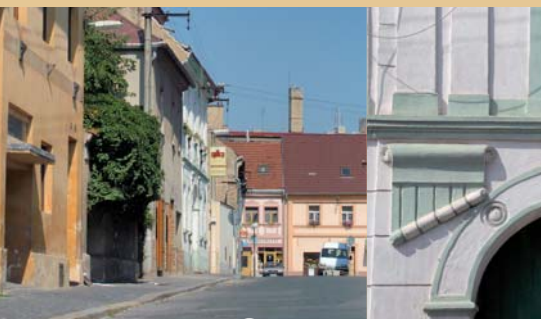
KOMENSKÉ NÁMĚSTÍ - ZS

DETAIL NA ZS

HUSOVA UL.

SOUKENICKÁ UL.

SOUKENICKÁ UL.
- DETAIL PORTÁLU

MĚSTSKÉ TRŽIŠTĚ

domu zdobí zachovaný kamenný portál dřívějšího vchodu a nad ním elipsovité výklenek se soškou.

V domě čp. 33 v roce 1932 otevřel restaurátor F. R. Svoboda stálou galerii "Aleš", která nabízela ke shlédnutí i k prodeji přes 300 originálů výhradně českých autorů. Ve 30. letech 20. stol. zde byla známá kavárna s nevěstincem.

Dům čp. 34 zvaný Maňasovský má ve výklencích zdíva dochované kamenné skulptury pocházející z 15.-16. stol. Nad vchodem do domu je kamenný symbol koně.

V domě čp. 35 sídlil v letech 1880-95 profesor slánského gymnázia a první historiograf našeho města Josef Lacina, historik a spisovatel, který své práce publikoval pod pseudonymem Kolda Malinský.

Komenského náměstí dříve zvané Kozí ryneček nebo Kozí plácek s budovou 2. základní školy. V místech školy stál vrchnostenský pivovar, který nechal postavit Jaroslav Bořita hrabě z Martinic. Pivovar zde pracoval s přestávkami až do roku 1884. Celý komplex pak koupila slánská obec, která zde nechala vystavět chlapeckou školu, otevřenou v roce 1895.

Fortna. Krátká Fortenská ulička dostala své jméno po čtvrtě z městských bran tzv. fortně. Vzhledově se podobala Velvarské bráně. V roce 1564 ji nechala obec přestavět a vedle ní přistavět vodárenskou věž, která se zachovala dodnes. Fortna byla zbořena roku 1850. Podle tradice to byla jediná brána, kterou směl do města vcházet z nedaleké katovny slánský mistr popravčí.

Dům čp. 53 v Soukenické ulici je zdoben znamením orla v elipsovité kartuši nad vchodem.

Dům čp. 68 s pamětní deskou Karla Aloise Vinařického, českého kněze, národního buditele (1803-1869) byla odhalena 24.7.1870.

Pamětní deska J. Šípka a R. Černého u vchodu do tržnice ze Soukenické ulice oznamuje, že zde dříve stával dům čp. 55 a byl rodným domem Josefa Šípka (1906-1960), uvězněného a umučeného komunisty. Druhé jméno na pamětní desce připomíná René Černého (1914-1950), majora čsl. armády a příslušníka čsl. jednotek v Anglii, uvězněného komunisty a popraveného v Praze.

Husova ulice se dříve nazývala také Široká či Lounská. Mozaikové chodníky se žulovými obrubníky a předláždění jízdní dráhy ulice bylo provedeno v roce 1903.

Dům čp. 96 svou částí zasahuje i do ulice Soukenické. Pamětní deska informuje, že v tomto domě žil český básník a dramatik Jaroslav Vrchlický (1853-1912) a je rodným domem jeho bratra Bedřicha Frída (1855-1918), překladatele, pedagoga a spisovatele.

Dům čp. 94 - zde se kolem roku 1560 narodil Jan Šultys (Šoltys), později kantor ve Slaném a v Kutné Hoře, kde dostoupal až na post primátora města. Byl povýšen do šlechtického stavu a psal se pak Jan Šultys z Felsdorfu. Jako jeden z královských stavovských komisařů skončil svůj život při staroměstské exekuci 21. 6. 1621 pod mečem kata Mydláře. Od koupi domu rodinou Fähnrichů zde sloužil hostinec U tří bažantů. Do dnešní podoby byl přestavěn v roce 1882.

HUSOVA UL. - U LODI

ŠTECHOVA UL. - U KONĚ

ŠTECHOVA UL.

Dům čp. 93 patřil slánskému fotografovi a muzejníkovi F. Durasovi, který zde měl od přelomu 19. a 20. stol. svůj "fotografický závod".

Dům čp. 107 "U lodi" byl od 18. stol. významným městským kulturním střediskem. Právě tady se roku 1820 odehrálo pravděpodobně "první ochotnické představení v řeči české". Zájezdní hostinec využívali ochotníci i v pozdějších letech. Ke konci 19. stol. zde hostinec zanikl a do dnešní podoby byl původní jednopatrový dům přestavěn v roce 1913.

Dům čp. 90 je rodným domem slánského kronikáře, později také slánského primase a martinického hejtmana slánského panství Daniela Vepřka (1600-1657).

Dům čp. 89 patřil mezi první kulturní stánky ve Slaném. Od roku 1871 zde začalo sloužit knihkupectví slánského knihtiskaře a nakladatele Františka Neuberta. Počátkem 80. let 19. století se zde vyučil knihkučičně velvarský rodák Václav Klement, později velká osobnost českého automobilového průmyslu.

POHLED NA ŠTECHOVU UL.
- V POZADÍ SLÁNSKÁ HORA A VĚŽE KOSTELA SV. GOTHARDA

SLANÝ
V HRADBÁCH

kulturně
historické
putování
SLÁNSKEM

INFOCENTRUM SLANÝ
Masarykovo nám. 159, Slaný
tel.: 312 523 448
e-mail: ic@infoslany.cz

155 • Zdravotní záchraná služba
150 • Hasiči
158 • Policie
156 • Městská policie

VLEVO VĚŽ BÝVALÉ RADNICE, VPRÁVO VĚŽ PIARISTICKÉ KOLEJE

II 6

Na přelomu 13. a 14. stol. bylo historické jádro města obklopeno kamennými hradbami. Dvojitý pás hradeb doplněný baštami a vodními příkopy přerušovaly na hlavních komunikacích brány Pražská, Lounská a Velvarská. Na jihozápadní straně pak byla ještě menší brána Fortna, původně určená jen pro pěší a město tak dostalo tvar zúženého pětiúhelníku. Při stále se zdokonalující vojenské technice přestávaly městské hradby plnit svou obrannou funkci. Nebyly udržovány, chátraly a nakonec byly v letech 1835-41 z větší části zbořeny. Jejich pozůstatky jsou dobře viditelné zejména v partii U Brodu.

Lounská brána - místo, kde brána stála, dokumentuje dům čp. 101. V roce 1425 byla pobořena a v letech 1460-72 znovu vystavěna. Její tehdejší podobu si můžeme připomenout z lavírované kresby Josefa Šembery z roku 1822. V roce 1835 byla brána zbouraná.

Městská spořitelna - Sousoší Spořivosti. V roce 1838 zde byl postaven dům, ve kterém sídlilo c. k. četnictvo (1854) a od roku 1859 pracovala v zadním traktu domu 1. slánská knihtiskárna F. Jeřábka. V letech 1872-86 zde byl telegrafní úřad. Roku 1920 prodala obec dům městské spořitelně (založené roku 1896) a ta zde sídlila až do března 1930, kdy byl objekt zbořen. Nová budova městské spořitelny, postavená podle projektu slánského rodáka architekta Aloise Mezery, byla slavnostně otevřena 15. 11. 1931. Sousoší Spořivosti na nároží spořitelny je z bohdaneckého pískovce

BUDOVA SPOŘITELNY

SOUŠOŠÍ SPOŘIVOSTI - DETAIL

PRŮCHOD ZE ŠTECHOVA ULICE NA MASARYKOVO NÁM.

a pochází z ateliéru akademického sochaře Václava Nejtka, stejně tak jako bronzový dvojrélief nad hlavním vchodem a reliéf z kararského mramoru ve vestibulu.

Rohový dům čp. 103 dal přestavět v roce 1873 majitel Josef Stumpf. Fasáda, která se zachovala jen v horní části domu, je z roku 1911.

Ulice Kynského - ulice Dominika Kynského, prvního slánského piaristy, dříve zvaná ulice Poštovní.

Dům čp. 549 byl postaven v letech 1873-75 Leopoldem Svobodou v někdejší proluce vedoucí k c. k. poštovnímu a telegrafnímu úřadu, který koncem 19. stol. sídlil v Palackého ulici.

Dům čp. 128 zvaný V Templu. Název tohoto domu (bývalého hostince) byl odvozen od kapličky, která stávala za ním. Hostinec se proslavil tím, že v jeho prostorném sále začalo v dubnu 1855 působit slánské divadelní družstvo a slánský Sokol. V Templu byla též první židovská modlitebna.

Dům čp. 115 je ozdoben pamětní deskou s oznámením, že jde o rodný dům Dominika Františka Kynského (1777-1848) - piaristického kněze. Pamětní deska byla na rodný dům zasazena 28. 9. 1877.

Dům čp. 114 - při přestavbě bývalého hejtmánství zde byl proveden archeologický výzkum, který odkryl dvě obezděná stavení zapuštěná do

ROHOVÝ DŮM Č. 103 - DETAIL

ŠTECHOVA UL.

ČERNÁ BAŠTA

země, pozůstatky zpracování železa a přes 4000 keramických střepů zhruba z poloviny 14. stol.

Dům s čp. 148 byl rodným domem JUDr. Josefa Františka Friče (1804-1876) - českého právníka a politika. Pamětní deska byla na dům zasazena 26. 5. 1907 a ulice, v níž dům stál, přejmenována na ulici Fričovu. V zahradě budovy je dochovaná Černá bašta z původního hradebního města.

Synagoga čp. 149 byla spolu s přílehlou německou židovskou školou postavena v roce 1865. Synagoga není přístupná.

Pražská brána uzavírala východní část hradebního města. Kamenná brána zde byla postavena v místě původní brány v roce 1402. Protože údajně bránila plynulému provozu, byla v září 1841 zbořena. Podařilo se zachránit jen některé prvky původní sochařské výzdoby, které jsou dnes instalovány v patře slánského vlastivědného muzea. Její vyobrazení se dochovalo na několika kresbách (nejznámější je olejomalba Karla Würbse z roku 1855). Stopy po bývalé bráně jsou zřetelné i pod hradbami U Brodu.

Dům čp. 15 byl postaven v roce 1822 v místech bývalé kostnice a první slánské školy. V letech 1820-22 byly domy zbořeny, zrušen byl i hřbitov, který přiléhá ke kostelu sv. Gotharda. V nově postaveném domě byla umístěna 1. slánská mateřská škola.

PIARISTICKÁ KOLEJ

SYNAGOGA

KOSTEL SV. GOTHARDA S DEKANSTVÍM

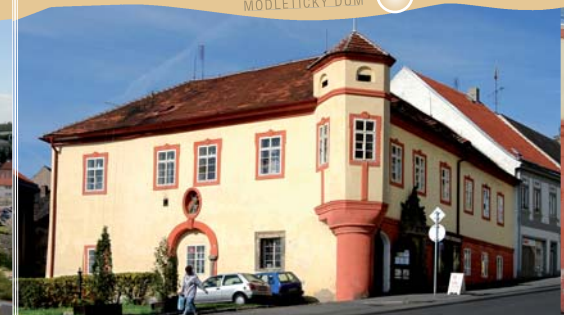
KOSTEL SV. GOTHARDA - INTERIER

DĚKANSTVÍ

Kostel sv. Gotharda - podle pověsti stál v místech nynějšího slánského kostela chrám zasvěcený sv. Gothardu již roku 1137. Vystavět ho dal šlechtic Mladota. Ve zprávě z roku 1137 se kostel nazývá bazilikou. Z té doby se také dochovaly fragmenty zdiva na jeho severní straně, včetně střílnového okénka vedle věže. Kostel i proboštví kláštera nebyly od počátku součástí hradebního města a stály před hradením. Teprve když se město rozšířilo a bylo znovu a pevněji ohrazeno, byl kostel pojat dovnitř hradeb, vlastně se stal jejich součástí. Ve druhé polovině 13. století byl kostel přestavěn do raně gotického trojlodního chrámu s předsunutým kněžištěm. Pozůstatky raně gotického zdiva se dochovaly ve spodních partiích obvodových zdí, včetně většiny okenních otvorů a pilířů v hlavní oltářní lodi. Kostel byl několikrát přestavován. K rozsáhlému obnovení kostela došlo v letech 1874 a 1890 architektem Rudolfem Štechem. Věž kostela je vysoká 43 m. Zvony byly v kostelní věži čtyři; největší Gothard (1494), střední Vojtěch (1508) a nejmenší Dominik (1512 - byl rekvírován za 1. světové války), čtvrtým zvonek je umíráček Erasmus (1521).

Dům čp. 14 tzv. Modletický je dům s nárožním arkýřem a zachovaným renesančním kamenným portálem. Svorník jeho polokruhového oblouku tvoří štítek s letopočtem 1578 a s monogramem SW na svislém dvouhrotém šípku. Na hranolovém trámu (architrávu) nad obloukem je socha sv. Jana Nepomuckého se dvěma andílky. Socha je pozdějšího data a byla restaurována v roce 1996. Východní stranu

MODLETICKÝ DŮM

MODLETICKÝ DŮM - PORTÁL